

# 100 днів закону про держзакупівлі: старі проблеми та нові виклики

Четвертого вересня 2014 року в приміщенні УНІАН відбулась прес-конференція на тему «100 днів закону про держзакупівлі: старі проблеми та нові виклики», організована Центром політичних студій та аналітики (далі — ЦПСА).

На заході йшлося про те, чому при новій владі діють старі корупційні схеми, новий закон про закупівлі не працює та зриваються держзакупівлі, а також про те, хто відповідь за саботаж закупівель для фронту.

Результати розслідувань представляли експерти ЦПСА Гліб Канєвський та Андрій Марусов.

Незважаючи на чинність нового закону про закупівлі, чиновники продовжують використовувати такі старі схеми для розкрадання бюджетних коштів, як політична корупція та створення штучних монополій. Уже під час роботи уряду-«камікадзе» винайдено новий механізм отримання «відкотів» через суттєве ускладнення безкоштовного оприлюднення інформації про закупівлі на офіційному загальнодержавному веб-порталі «Державні закупівлі».

Незрозумілою залишається ситуація із закупівлями військових частин, які командири проводять окремо від Міноборони чи МВС. Частка провалених закупівель протягом літа сягає 70%, що дає підстави стверджувати про саботаж у лавах тиловиків. Такого спільного висновку дійшли учасники прес-конференції на основі фактів, що були оприлюднені й обговорені під час виступів доповідачів.

Систематично зриваються закупівлі військових частин Міноборони та Нацгвардії. Експерти ЦПСА провели моніторинг 131 відкритих торгів на загальну суму 89,1 млн гривень, які були реалізовані протягом червня – серпня 2014 року. Із 131 торгів 91 було відмінено через відсутність пропозицій чи інші формальні причини. Тобто 70% торгів зірвалися. Для прикладу, в/ч 2269 Нацгвардії (Кіровоградська обл.) в кінці липня не змогла зорганізувати ремонт літаків Ан-72 та Ан-74. Військова частина А0215 МОУ (Вінницька обл.) відмінила кілька торгів на закупівлю запчастин та шин для гелікоптерів. Військова частина 9935 Держприкордонслужби не змогла закупити вчасно 1500 тонн палива. Військова частина 1471 Держприкордонслужби відмінила закупівлю 130 тонн консервів.

«Закон дозволяє силовикам купувати все потрібне швидко без конкурсів, — повідомив **Гліб Канєвський**, — втім командири не розібрались в нововведеннях. Тому продовжують проводити відкриті торги, для яких необхідно 50–60 днів запасу. Не виключений також фактор саботажу. Адже деякі військові частини відміняли торги через формальні причини».

Найбільше торгів зірвалося у військової частини 2269 (Нацгвардія). Усього відмінено 27 оголошених торгів (з метою відремонтувати авіатранспорт МВС).

Загрозою для системи державних закупівель стали й нові ініціативи підлеглих структур Мінекономрозвитку щодо жорсткої регуляції розміщення інформації про закупівлі на веб-порталі «Державні закупівлі». Уперше за історію функціонування веб-порталу Мінекономрозвитку роботу цього сервісу було поділено на два режими: безкоштовний, але складний у використанні, Веб-сервіс замовника та платний, але вже звичний замовникам та зручний у роботі — Кабінет замовника.

Як зазначив **Андрій Марусов**, ДП «Зовнішторгвидав» за міністра економічного розвитку і торгівлі України Павла Шеремети суттєво ускладнило безкоштовне оприлюднення тендерної інформації на офіційному веб-порталі tender.me.gov.ua. У результаті такі дії держпідприємства-монополіста підштовхують бюджетних замовників, відповідальних за вчасне розміщення інформації, до пошуків варіантів вирішити штучні проблеми поза законом.

У зв'язку з ускладненням в оприлюдненні інформації значна частина державних закупівель затягується або взагалі зривається, що призводить до неефективного управління та використання бюджетних коштів.

«По-третє, залишилась політична корупція, коли представники певних партій отримують «солодкі» бюджетні підряди. Нещодавно дочка гендиректора «Київавтодору» отримала контракт від батька на 20 млн гривень. Як виявилось, гендиректор має причетність до провладного УДАРу. На зміну старим привілейованим тендерним королям прийшли нові. Для прикладу, структури «Авіас» Ігоря Коломойського тільки за червень – серпень 2014 року отримали підрядів на 232 млн гривень. В 2013 році за той самий період «Авіас» отримав підряди втричі менші — 73 млн гривень, — відзначив експерт ЦПСА **Гліб Канєвський** і додав: — Деякі чиновники практикують штучні монополії на місцевому рівні. Наприклад, на Херсонщині посадові особи Скадовської центральної райлікарні стверджували, що на весь район є лише один стоматкабінет, який три роки поспіль отримував контракт сумою в чверть мільйона гривень.

Треба визнати: новий закон про закупівлі не став панацеєю. Тендери стали прозорими, однак тіньові схеми не зникли. Навпаки, на зміну старим правилам гри приходять інші. З'являються нові тендерні королі. Невизначена ситуація із закупівлями військових частин. Доки увага суспільства прикута до Міноборони чи МВС, командири військових частин відмінюють закупівлі техніки та спорядження одним за одним, що, безперечно, підриває бойову міць збройних сил. Тому вже сьогодні уряд разом із силовиками та громадськістю має напрацювати варіанти вирішення проблем, аби фронт був забезпечений тилом», — підсумував **Гліб Канєвський**.

Всім відомо, що найскладнішим пророкуванням є результат війни, проте якщо ми задіємо максимум зусиль для того, щоб укріпити свою державу не тільки на фронті, але й у тилу шляхом здійснення максимально економних закупівель у надійних учасників, то розквіт нашої держави не забариться. При цьому критика та розслідування журналістських організацій, зокрема Центру політичних студій та аналітики, лише допомагають справі, адже визнання наявних на сьогодні проблем — це перший крок до їх вирішення.